

538 Aktuelt

538 Debat

Jens Rasmussen:
Indre anliggender:
Folkekirken styringsstruktur

542 Maja Søgaard Kristensen og
Nina Dyrhoff Nyegaard:
Konfirmationsgudstjenesten
– højmesse eller gavebod?

545 Prædikenvejledning

Rasmus Nøjgaard:
3. søndag efter trinitatis

547 Flemming Kloster Poulsen:
4. søndag efter trinitatis

550 Litteratur

Eva Holmegaard Larsen (red.):
Kvinde, mand, kirke

554 Kirsten Busch Nielsen og
Johanne Stubbe Teglbjærg (red.):
Kroppens teologi – teologiens
krop

560 Rubrikker

Fra sekretariatet

560 Personalia

561 Ledige stillinger

● »Erfaringen tilsiger os, at der kan være tale om statens overgreb på et trossamfund. Sådan er det af nogle blevet opfattet, når statens lovgivning skaber forudsætningen for, at homo-seksuelle kan blive viet i folkekirken. Det er denne aktuelle sag, som kaster lys over et bredt ønske om et kirkeråd i indre anliggender, som det fremgik af ministerens konference«. Jens Rasmussen gennemgår og perspektiverer den ministerielle arbejdsgruppes debatoplæg om folkekirken styringsstruktur.

● »Min krop er fremmed for mig. Men det er min krop, så det er mig, der er uforståelig i min krop. I denne intime fremmedhed, som Rosfort kald-er det, viser det sig, at nutidens opløs-ning af sjæl-legeme dualismen ikke har ophævet vanskeligheden ved at forstå forholdet mellem menneskelighed og kropslighed«. Karen Marie Mortensen og Lene Sjørup har læst to ambitiøse bøger om at være krop og ånd, mand og kvinde, menneske og kirke.

»Uhyrlige krænkelse af religionsfriheden«

Kina, Iran, Nordkorea, Sudan, Eritrea, Saudi-Arabien, Usbekistan og Myanmar

»Nye love efter 'det arabiske forår', der undertrykker religiøse minoriteter«

Egypten, Libyen og Tunesien

»Åbenlys antisemitisme«

Egypten, Venezuela og Iran

»Antisemitisk tale, hæværk og vold«

Frankrig, Ungarn, Rusland og Ukraine, Argentina, Grækenland, Ungarn

»Voldelige overgreb på kristne«

Pakistan, Indien, Libyen, Nigeria, Sri Lanka, Myanmar

Fra den årlige, amerikanske regeringsrapport om religionsfrihed på verdensplan, Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor, www.state.gov

Indre anliggender: Folkekirken's styringsstruktur

AF HOSPITALSPRÆST,
PH.D. JENS RASMUSSEN, ODENSE

Jeg er blevet bedt om at anmelde styringsudvalgets debatoplæg med hele 7 modeller, der kan kombineres. Sagt med det samme: Det er et klart og end meget omfattende oplæg, som nok ikke får det brede publikum i tale. Oplægget mangler forslag, som har en decentral struktur, hvilket gør, at jeg til sidst i denne artikel vil opstille et sådant forslag. Dernæst er styringsudvalgets definition af et kirkeråds indre anliggender i forslagene fortrinsvis begrænset til anordningsområdet (liturgi m.m.), dvs. kgl. resolutioner eller anordninger, og rådet har kun indstillingsret og ikke varet overfor staten og kirkeministeren. På den anden side har ministeren pligt til at forelægge alle initiativer for kirkerådet.

Kirkerådet (folkekirkerådet)

Kirkerådet i indre anliggender kan således næppe udtale sig om alt muligt. Det betyder, at et kirkeråd i indre anliggender ud fra model 2 har så få kompetencer (liturgi m.m.), at det måske bliver lidt overflødigt. Der er

med indførelsen af det foreslåede næppe nogen fare for en voldsom topstyret centralisme i folkekirken. Kirkerådets kompetencer udvides imidlertid i styringsudvalgets tredje model, idet kompetencen også gælder fælles kerneområder (hvem definerer disse områder?) og præsteembedet, dvs. gejstlig retspleje, præsteuddannelser m.m. Den model har nok ikke Præsteforeningens højeste prioritet! Den tilsidesætter bispeembedets læremyndighed, og med rådets selvstændige jurisdiktion er der tale om en begyndende adskillelse af stat og kirke. Man kan så nøjes med at holde sig til styringsudvalgets første model, der ønsker en lovregulering i indre anliggender med udgangspunkt i den nuværende ordning. En sådan model vil imidlertid betyde mindre frihed og mere statslighed i folkekirken. Friheden ligger lokalt i mangfoldigheden og i det forhold, at så lidt lovgivning som muligt skrives ned. Ingen af modellerne er tilstrækkelig klare i opstillingen, men der er også »kun« tale om styringsudvalgets oplæg.

Indre anliggender

Naturrettens forståelse af indre anliggender, som går tilbage til John Locke og S. Pufendorf i slutningen af 1600-tallet, drejer sig ikke kun om liturgi, bibeloversættelse og salmebog, som hyppigst anført af styringsudvalget, men også om lære og disciplin, herunder bispetilsyn, forkyndelse, sjælesorg, undervisning m.m. Disse rent kirkelige anliggender skulle styres i fællesskab af bispeembedet og af en synode. I styringsudvalgets forslag har kirkerådet tilsyneladende læremyndighed, for godt nok skal biskopperne høres, men deres indstilling er ikke bindende for rådet (jf. model 2). Er det en god balance mellem disse to instanser? Disciplinen vedr. præst og menigheder sorterer som hidtil under biskoppernes til-

syn, mens tjenestemandsløven stadig ligger i statens regi. Styringsudvalget har således taget liturgien og delvis læren fra bispeembedets tilsynsfunktion. Men er det tilfredsstillende? Bispekollegiet bør have en veto i lærespørgsmål.

»ERFARINGEN TILSIGER OS, AT DER KAN VÆRE TALE OM STATENS OVERGREB PÅ ET TROSSAMFUND. SÅDAN ER DET AF NOGLE BLEVET OPFATTET, NÅR STATENS LOVGIVNING SKABER FORUDSÆTNINGEN FOR, AT HOMOSEKSUELLE KAN BLIVE VIET I FOLKEKIRKEN«.

I Kirkekommissionen af 1868 strandede det vedtagne kirkerådsforslag bl.a. på, at præster og biskopper for alt i verden ville undgå, at lære og disciplin blev lagt ind under kirkerådets (og dermed lægfolkets) kompetencer, hvilket der var stærk udsigt til. De ville sikre sig med paritet, dvs. lige mange gejstlige og læge i rådet. Problemstillingen gik videre til de officielle kirkelige udvalg (1903-1907 og 1928-40), uden at den blev løst, og den er heller ikke løst i styringsudvalgets forslag.

Vetoretten overfor staten?

Erfaringen tilsiger os, at der kan være tale om statens overgreb på et trossamfund. Sådan er det af nogle blevet opfattet, når statens lovgivning skaber forudsætningen for, at homoseksuelle kan blive viet i folkekirken. Det er denne aktuelle sag, som kaster lys over et bredt ønske om et kirkeråd i indre anliggender, som det fremgik af ministerens konference på Christiansborg den 16. april 2012. Styringsudvalget har med kirkerådsforslagene nok givet liturgiske kompetencer, men ministeren har ingen pligt til at følge kirkerådets liturgiske indstillinger. Det problem søgte D.G. Monrad at løse i et forslag fra 1859 ved at give et kirkeråd en veto i veldefinerede indre anliggender, ikke mindst

Foto: Michael Rønne Rasmussen

»Der er med indførelsen af det foreslåede næppe nogen fare for en voldsom topstyret centralisme i folkekirken. Kirkerådets kompetencer udvides imidlertid i styringsudvalgets tredje model, idet kompetencen også gælder fælles kerneområder (hvem definerer disse områder?)«.

med hensyn til liturgien. Siden er det blevet gentaget i efterfølgende kirkekommissioner og kirkelige udvalg (1868, 1907, 1940). Nu har styringsudvalget tilsyneladende set bort fra denne vetoret. Meningen er vel, at et kirkeråd skal tage hånd om liturgi m.m., og alligevel får det ikke rigtig lov. Det er et problem. Er det umagen værd at etablere et kirkeråd på de betingelser?

Udviklingen i folkekirkens økonomi

Statskirkeligheden blev i det 20. århundrede en del af folkekirken, især på det økonomiske område. Folkekirken var i det 19.

århundrede økonomisk selvforvaltende i kraft af ejendomsbesiddelser (kirkegods, mensal- og annexgårde og præstegårde) og tiendeindtægt til præstelønninger og kirkers vedligeholdelse. Den økonomiske selvforvaltning forsvandt herefter. Først kom tiendeafslønningsloven i 1904. Folkekirken mistede godt hjulpet af Venstre sin prioritet i den danske bondejord. Præsterne blev næsten ruineret i de dårlige krigstider, og derfor måtte Rigsdagen nødtvungent gribe ind og vedtage præstelønningslove (1913 og 1919/20). Dermed kom præsterne på statsløn, hvilket de ikke tidligere havde været. Lovene betød statsstøtte ud fra Grundlovens § 4 (præsternes statsløn på Finansloven). Udviklingen omfattede også en revideret menighedsrådslov i 1912, hvor præstens økonomiske ansvar for præstegården blev overført til menighedsrådene. Præstegårdene var statens ejendom, og da man indførte jordlovene i 1919, reduceredes indtægten for præstegårdene, fordi en radikal regering udstykkede store dele af præstegårdenes jorde til statshusmandsbrug. Statens overtagelse af økonomi og dens styring bl.a. ved menighedsråd og senere provstiudvalg (1922) skabte under sloganet »en kirkeforfatning nedefra« en samvirken mellem stat, menighedsråd og provstiudvalg, som efterhånden cementerede en statskirke.

Økonomiudvalget

Skal det nu fortsætte på samme vis i fremtiden? Når det drejer sig om folkekirkens økonomi, hvor styringsudvalget har opstillet hele fire modeller, tror jeg, at det er klogt

at vende tilbage til en form for selvstændighed, selvom vi ikke kan genskabe det 19. århundredes økonomiske frihed i folkekirken. De områder, som et økonomiudvalg kan tage sig af ifølge styringsudvalgets forslag, er Fællesfonden, herunder statens tilskud (til præsteløn eller bloktilskud) og udskrivning af landskirkeskatten. Styringsudvalgets forslag indebærer dels en lovregulering med udgangspunkt i den nuværende ordning og endvidere et folkekirkeligt udvalg med kompetence til at udarbejde regnskab og budget, hvor kirkeministeren udstikker retningslinjer, og tilsvarende med samme kompetence en enighedsmode, hvor ministeren deler sin magt med et kirkeligt organ. Endelig som den fjerde model et folkekirkens organ med udvidet kompetence, der ikke blot udarbejder regnskab og fastlægger budget, men som får beslutningsmyndighed med hensyn til landskirkeskatten og i det hele taget større indflydelse på budget og de fælleskirkelige anliggender, som kræver bevillinger. Ingen af modellerne svarer helt til fordums frihed i folkekirken. For den økonomiske forvaltning skete før 1900 decentralt med mange »ejere« på kryds og tværs. Det var med til at sikre en mangfoldighed, hvor det økonomiske ansvar dels var på lokalplan, dels foregik på stiftsniveau med landemode og stiftets økonomi. Dengang kunne man undvære en central, topstyret økonomibestyrrelse i folkekirken, men samfundet er blevet meget mere kompliceret end dengang, og derfor bliver det svært i dag at undvære et centralt økonomisk udvalg til styring af Fællesfonden m.m. Men man kunne f.eks. nøjes med udvalgets anden model, som foreslår et centralt udvalg, som tager sig af regnskab og budget samt fordeling af Fællesfondens midler til de respektive stifters administration. Det er alligevel stifterne, som administrerer Fællesfonden. En sådan model vil jeg gerne prøve på at opstille.

Mangfoldigheden og rummeligheden

Kan et centralistisk kirkeråd (for økonomi og indre anliggender) undværes? Her kan opstilles et forsøg. Der er tale om den fynske folkekirkemodell, fordi den første gang blev offentliggjort af to fynske teologer i 1850'erne. Det drejer sig om V. Birkedals forslag, der var kraftigt støttet af den fynske grundtvigianisme (vakte præster og lægfolk), og om C. Th. Engelstofts forslag. Sidstnævnte var biskop på Fyn og var støttet af mange fynske præster og lægfolk. Engelstofts forslag indgik i 1857 i regeringens officielle forslag, som blev sendt til høring på udvidede landemoder (stiftsråd), hvor man ikke kunne blive enige. Forslaget var en overgang også støttet af biskop H.L. Martensen. Formålet var mangfoldigheden og rummeligheden – en arv fra det 19. århundrede. Ulempen i dag er, at et decentralt forslag går ud over kirken ensartethed, og den vil styringsudvalget gerne beholde.

Til mit forslags nuværende forudsætninger hører: Menighedsråd, provstiråd og stiftsråd i samarbejde med biskoppen. Det lutherske bispeembedets tilsynspligt og dronningens rolle opretholdes. Det tilstræbes, at dette forslag holder sig inden for de samme rammer som Styringsudvalgets forslag (jf. <http://jens-rasmussen-odense.dk> med samme forslag, men hvor bispeembedet tillægges større kompetencer):

§ Et centralt *økonomiudvalg* laver regnskab og budget med ansvar over for regering og folketing. Udvalget består af valgte repræsentanter for alle stiftsråd. Udvalget fordeler Fællesfondens midler til stiftsrådene efter vedtagne retningslinjer i stiftsrådene (godkendt af kirkeministeren). Udvalget indstiller landskirkeskatten til kirkeministerens og stiftsrådernes godkendelse (mindst 2/3 flertal).

- § *Bispekollegiet* skal høres i læresager og vedr. liturgi efter indstilling fra stiftsrådene. Har vetoret i lærespørgsmål. Kollegiet kan bruge juridisk og teologisk bistand.
- § 10 *stiftsrådsforsamlinger*: Alle stiftets præster og menighedsrådsmedlemmer kan deltage. Et årligt møde med anbefalinger til stiftsrådet. Emner, der vedrører stiftet, kan være: Folkekirkens økonomi, provste- og bispevalg, kirkelige initiativer som konfirmation, undervisning, kommunikation m.m.
- § 10 *stiftsråd* (vælges efter den nuværende ordning): Rådgivende ved lovgivning. Besluttende i kirkens lokale økonomi (penge fra Fællesfonden fordeles mellem stiftsrådene) og i alle lokale kirkelige anliggender (biskoppen har dog vetoret vedr. tilsynspligten i stiftet, og bispekollegiet skal høres i læresager).

Samlet vurdering

Styringsudvalgets forslag til et centralt kirkeråd/økonomiudvalg er gode at debattere ud fra. Der mangler dog et decentralt forslag, som jeg nu har tilføjet debatten, om end det har sine mangler. Imidlertid tager styringsudvalget for meget fra bispeembedet, hvis tilsyn ud fra bekendelsesskrifterne er afgørende. Ingen af de her nævnte forslag ændrer ved det grundlæggende i statens styring af folkekirken, men der gives en form for selvstændighed. Det er min vurdering, at der med disse forslag hverken ændres ved Folketingets lovgivningsmyndighed over kirken. Autorisation vedrørende liturgi m.m. sker stadig ved ministerens beslutning og dronningens underskrift; Folketinget/ministeren skal stadig godkende den samlede folkekirkelige økonomi og bevilling på Finansloven. Så meget postyr for så lidt, vil nogen måske sige. Men der er i hvert fald åbnet op for en debat.

Konfirmationsgudstjenesten – højmesse eller gavebod?

AF MAJA SØGAARD KRISTENSEN, SOGNEPRÆST I HORNBAEK-TANUM-BORUP-KOUSTED-RÅSTED PASTORAT OG NINA DYRRHOFF NYEGAARD, SOGNEPRÆST I SØNDBJERG-ØDBY PASTORAT

Forårets nok største begivenhed over hele landet er nu overstået. Tusinder af unge mennesker er blevet konfirmeret. Blå Mandag er blevet fejret, og utallige glade, larmende og kåde unge mennesker, fulde af mod og håb springer ud i fremtiden og med pengene strittende ud af lommerne, strømmer ind i butikkerne, og man er ikke et øjeblik i tvivl om, at det er konfirmander.

Lidt mere stilfærdigt og anonymt er det nok gået for sig, når utallige præster efter at have siddet og grublet over, hvordan årets konfirmationsgudstjeneste skal skrues sammen, pludselig har fået en lys ide og efterfølgende har ladet bøger være bøger, prædikener været prædikener og er valfartet til

TIGER, til Søstrene Grene, til Fætter BR for at købe oppustelige plastichjerter, der skal symbolisere Guds kærlighed, der giver liv til os alle, nøgler, der skal låse op for troen, eller bolsjer med ord som tro, håb og kærlighed skrevet på, så konfirmanderne kan sutte troen, håbet og kærligheden til sig, og vi kunne blive ved med eksemplerne.

Rekvisitter til at fange interessen

Jo, tak. Det er ikke ideer, det skorter på, for hvad skal vi præster dog gøre for at kunne hamle op med konfirmandernes voksende gaveregn? Vi må være med på bølgen. Vi må følge tidens krav om, at de unge skal have noget udleveret, at de skal have en gave med sig, hvis de skal have interesse for tingene, og det er åbenbart ikke længere nok, at vi i kirken kan tale om troen som gaven fra Gud.

Det er i hvert fald en stigende tendens blandt toneangivende præster, at der skal bruges rekvisitter til at fange de unges interesse. I den nyligt udkomne bog: »Kære konfirmander ... 18 konfirmationstaler og efterord«, hvor 18 forskellige præster, også placeret forskelligt inden for det teologiske landskab, giver deres bud på en konfirmandtale, er der i hvert fald rundt regnet 39% af præsterne, der til selve konfirmationsgudstjenesten anvender rekvisitter såsom gaver eller har særlige aktiviteter undervejs i gudstjenesten som fx lystænding. Netop så højdepunktet, kulminationen, dét, vi præster har forberedt de unge på igennem knap et år, virkelig adskiller sig fra den sædvanlige højmesse.

Rekvisitterne og aktiviteterne fremstår hos en del af præsterne ikke bare som en lille biting, men faktisk som

det, der binder hele gudstjenesten sammen, det, der er selve kernen i gudstjenesten, men samtidig med det resultat, at gudstjenesten kommer til at fremstå meget langt fra den almindelige højmesse.

Og dette på trods af, at der i Anordning om konfirmation – nr. 744 af 2. december 1989, kapitel 1, § 1 står, at ét af formålene med konfirmandforberedelsen er at opnå fortrolighed med folkekirkens gudstjeneste. Og folkekirkens gudstjeneste må stadig formodes at være søndagens højmesse, fordi det trods alt stadig er den, der er omdrejningspunktet for forkyndelsen. Det er højmessens liturgi, der så at sige danner fundamentet for de mange forskellige gudstjenesteformer, der også er en vigtig del af folkekirken, men som man også vil have en større forståelse for, hvis man kender til den mere traditionelle liturgi.

Mellem 6 og 12 gudstjenester

Denne fortrolighed er der også rigtig mange præster, der fastholder med hård hånd ved at stille krav om, at konfirmanderne i løbet af konfirmandforberedelsen skal deltage i mellem 6 og 12 gudstjenester. Nogle af disse gudstjenester, kan være specielt tilrettelagte gudstjenester, som er

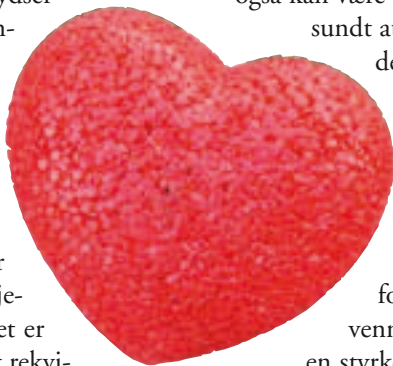
»Når præsten har ladet prædikener været prædikener og er valfartet til TIGER, til Søstrene Grene, til Fætter BR for at købe oppustelige plastichjerter, der skal symbolisere Guds kærlighed«.

rettet mod de unge, og som trækker rigtig mange til. Desværre er succesen vist til at tage og føle på, når de unge kun kommer så længe, de mangler krydser i regnskabet. De resterende er så ofte højmesserne, hvor de unge ganske rigtigt synger med på parolen om, at kirken er kedelig, salmerne for lange, musikken for tung, prædiken for lang, ja kort sagt: gudstjenesten er kedelig. Og det er sikkert i lyset af dette, at rekvisitter tages i brug for at modvirke konfirmander, der sidder gabende og urolige på kirkebænkene.

For konfirmationsgudstjenesten skal være alt andet end kedelig. Den skal være en fest. Og ja, det skal den da selvfølgelig. For det er en festdag, ligesom hver gudstjeneste er en festdag. Spørgsmålet er, om det virkelig bliver mindre kedeligt for konfirmanderne at sidde på stolene, hvis de får et hjerte eller en nøgle i hænderne?

Spørgsmålet er, om de virkelig forstår budskabet bedre, hvis det bliver pakket

konfirmandforberedelsen? Spørgsmålet er, om ikke vi som kirke har en vis forpligtelse til at lære de unge, at kedsomhed også kan være en styrke. At det kan være

sundt at kede sig, hvis kedsomheden fx består i at lære højtideligheden og traditionerne at kende. For er det virkelig kedeligt, dét, der foregår i kirken? Ja, i forhold til at være i Tivoli, spille fodboldkamp, i forhold til at hænge ud med vennerne; men ligger der ikke en styrke i at opnå et kendskab til traditionerne og til den stilhed, den eftertænksomhed, som kirkens rum kan tilbyde? En styrke, som det nok er helt korrekt, at konfirmanderne ikke forstår og værdsætter nu, men som de forhåbentligt, på et tidspunkt vil huske på og bruge, når livets store eller svære stunder trænger sig på. En styrke, som de måske ikke får, hvis de går ud fra kirken og husker, at kirken, nå, ja, det er der, vi synger rocksange og får gaver, som vi alligevel ikke rigtig kan bruge til noget, sammenlignet med de 20.000 kr. eller den iPad, der lå på gave-

bordet på konfirmationsdagen. Kirken det er dér, hvor vi laver det samme som normalt, bortset fra at gaverne er hjemmelavede.

Er kirkens styrke ikke netop at danne rammen, fundamentet, det alvorlige, det, der virkelig handler om livet, for så at sende dem hjem til festen, til gaveregnen og til Blå Mandag med fest og ballade bagefter?

Tja, måske, måske ikke? Spørgsmålet har i hvert fald fyldt en del hos to yngre, nyuddannede præster, mens de var undervejs med deres konfirmandtaleskrivning og indimellem blev i tvivl om, hvorvidt det var dem, der havde misforstået det hele?

»NOGLE AF DISSE GUDSTJENESTER, KAN VÆRE SPECIELT TILRETTELAGTE GUDSTJENESTER, SOM ER RETTET MOD DE UNGE, OG SOM TRÆKKER RIGTIG MANGE TIL.

DESVÆRRE ER SUCCESSEN VIST TIL AT TAGES OG FØLE PÅ, NÅR DE UNGE KUN KOMMER SÅ LÆNGE, DE MANGLER KRYDSE I REGNSKABET«.

ind på en måde, der forsøger at ligne de arrangementer, de kan deltage i efter skoletid? Spørgsmålet er, om ikke kirken allerede på mange punkter har tiltag, der tilgodeser forskellige målgrupper, og som konfirmanderne forhåbentlig også får lov til at stifte bekendtskab med undervejs i

3. søndag efter trinitatis

► Luk 15, 1-10
Guddommelig værdi

Ethvert menneske har værdi i Guds øjne. I verdens øjne er mennesket det værd, som det gør sig fortjent til, og igennem historien møder vi en foragt for menneskeliv. Men overfor vores skaber og frelser har vi guddommelig værdi. Lad os fejre vores held, at Gud ikke er en nådesløs Gud, men en Gud fuld af nåde; det er noget andet. Jesus' tro er, at hver eneste af os er værdifuld, og hver gang én vender hjem, så er der fest.

Velkommen hjem

Farisæerne og de skriftkloge forstår ikke, hvorfor Jesus vil spille sin tid på de elendige skatteopkrævere, der bryder enhver lov for at rage penge til Rom og sig selv. De er forargede over, at Jesus spiser sammen med urene som dem. Hos Lukas bruger Jesus lignelserne til at rejse en kritik af farisæernes og de skriftkloges selvretfærdighed, og endnu vigtigere, til at fejre,

når der er en der vender hjem: Ingen af lignelserne kulminerer, når fåret eller mønten er fundet, men i det øjeblik heldet erkendes, så skal der være fest og glæde sammen med andre. Ligesom der i himlen er stor glæde over hver eneste, der omvender sig, skal glæden afspejle sig i det liv, vi lever under himlene.

Lignelserne om *den bortløbne får* og *den forsvundne drakme*, der bliver fundet igen, er velkendt stof, og i 2. tekstrække fortsættes med *den fortabte søn*, de næste 22 vers hos Lukas. Selv om lignelserne er lukansk særstof, så hører de til det bedst kendte, og det er mærkeligt, at *den fortabte søn* først er kommet med som prædiketekst i anden række. En hurtig læsning af gamle prædikener afslører da også, at prædikanter før 1885, da anden række kom til, så godt som altid genfortæller *den fortabte søn* i samme åndedræt som de to første lignelser. De hører sammen, og hver lignelse udvider perspektivet og skærper Jesus' pointe.

Fællesskab

Et af hyrdens 100 får er løbet væk, og hyrden forlader flokken for at finde det ene. Fåreflokken klarer sig, mens et får i ødemarken er overladt til rovdystene. Som Peter skriver, så går der altid en brølende løve rundt og leder efter nogen at sluge. Det er en psykologisk antagelse, at mennesket ikke har det godt alene, at den marginaliserede er udsat for løgnen. Budskabet er, at den, der har sit på det tørre, er forpligtet på at gå en ekstra mil for at hjælpe den, der er i problemer. I fortællingens billede er truslen reel, da ingen hjælp er det samme som døden, fysisk, psykisk, åndeligt. Hyrdens glæde ved at løfte fåret op på sine skuldre er forståeligt. Han har frelst et liv. Hyrdebilledet er alment og kendt overalt i græsk-romersk ikonografi, det er ikke specifikt jødisk. Motivet rummer en tillid til at blive båret i krisetid og til ikke at blive overladt til sig selv, men at høre til i et fællesskab. Jesus overlader ikke betydningen til os selv, men skynder sig at fortælle, at hyrden er glad, og straks ved sin hjemkomst kalder han folk sammen for at fejre, at han har fundet fåret: På samme måde vil Gud glæde sig mere over én, der omvender sig, end over alle dem, der allerede har del i glæden. Esajasteksten er på sin egen måde en analogi, hvor Gud ikke kun er vred og nøje-regnende, men også den, der skaber læbernes frugt hos de sørgende og fred for både den, der er nær og fjern: næsten er ikke kun den nære nabo, men også mennesker i det fremmede, også dem, der først skal findes for at kunne hjælpes.

Anstrengelse

Næste historie, om den tabte drakme, det er en almindelig dagsløn, fokuserer på anstrengelserne ved at finde mønten. Der bliver tændt lys, og hele huset bliver en-

devendt. Men igen er det glæden ved at finde mønten, der er pointen, eller som Jesus siger, der er glæde hos Gud over én synder, der omvender sig. Synd og syndighed er i disse to lignelser beskrevet på en rolig og ukompliceret måde, nemlig som den erfaring at blive væk og være fortabt. Det behøver vel egentlig ikke at være selvforskyldt, mønten hopper næppe selv ud af lommen på kvinden. Men både hyrden og kvinden gør sig store anstrengelser for at genoprette tabet.

Livsglæde

Lignelsen om den fortabte søn rummer samme motiver som de to første lignelser, men er en langt bedre fortælling i slægt med de store fortællinger i GT. Sønnen gør sig skyld i alt muligt, forlader sin familie, ødsler sine penge på druk og hor og ender med at dele trug med svinene. Vi hører om hans anger og bodsgang tilbage til sin familie og hans bevægende velkomst, der ligesom de to første lignelser fokuserer på glæden, ved at den fortabte er tilbage igen. Den ældre bror bliver ligesom farisæerne og de skriftkloge gjort til skamme, men dog ikke uden at vi nok forstår hans forurettelse. Guds nåde er ikke rationel og logisk, men støder en almindelig borgermoral. Denne lignelse er forfriskende, fordi sønnens vilde liv ingen betydning har for glæden ved, at han vender hjem. Der er ingen løftet pegefinger, men livet er vundet på ny, og det skal fejres med fedekalven. Der er ingen lunkenhed, ingen smålighed, men livsglæde.

Ny identitet, nye muligheder

Matthæus har også lignelsen om det mistede får (Matt. 18,12-18), og hans interesse er at styrke menighedens disciplin

med ydmyghed og tilgivelse som påbudte dyder. Hos Lukas er det snarere Jesus' universelle budskab, at ethvert menneske er Guds barn; enhver, der er forsvundet, skaber sorg og fortvivelse, men kalder også et urinstinkt frem om, at vi skal ud at lede, finde og bringe hjem. Først da har vi gjort vores pligt. Det er ikke særlig ydmygt, og tilgivelsen sker ikke i anger og bod, men i fest. Det er kristeligt, men nok også alment menneskeligt, at et måltid med god mad og vin overkommer mange fortrædeligheder, ikke mindst når vi inviterer andre med ind, så fortællingen bliver en ny fælles identitet. Nadveren har denne rituelle funktion, at vi alle, hvad enten vi lever ordentligt eller ej, sidder til bords sammen og deler et måltid i fællesskab, der overkommer ulighed og fortrydelse, så vi alle går derfra tilgivet og oplivet.

Lignelserne strider mod al fornuft, men intuitivt fornemmer vi, at der er noget alvorligt på spil. Fåret og drakmen bliver fundet, sønnen vender tilbage, nu skal der være fest. Hvor evangeliet lyder, får mennesket ny betydning og nye muligheder. Jesus er den menneskesøn, der i os ser det guddommelige i sig selv, vores opgave er at gøre ligeså. Disse fortællinger lægger op til mange fortolkninger: Etisk, at vi skal hjælpe og tilgive, socialt, at ethvert menneske har brug for et fællesskab, politisk, at samfundet skal indrettes, så vi hjælper de svage og udstødte. Det er også et budskab om, at vi *er* Guds børn og derfor *allerede* har myndigheden – og pligten – til at styrke fællesskabet og hjælpe den svage og til afstå fra at udnytte vores samfund til egen fordel. Der er altid brølende løver, der er parat til at sluge alle andre på deres vej, men de skal ikke få lov uden at møde modstand.

Salmer: 6 / 628 / 332 / 492 / 683

Rasmus Nøjgaard

4. søndag efter trinitatis

► Luk 6,36-42
De skyldiges fællesskab

En flygtning fra Balkan

Jeg talte med en flygtning fra Balkan. Han var flygtet fra den jugoslaviske borgerkrig. Det var en grusom krig, hvor naboer og familimedlemmer havde myrdet hinanden, voldtaget hinandens kvinder, ødelagt hinandens huse.

Mens jeg hørte hans historie, tænkte jeg flere gange, hvor utroligt det er, at sådan noget er foregået her i Europa i vores tid.

Nu her på mange års afstand sagde han: »Man må forstå, at ondskaben ikke kun er hos de andre. Den er også i en selv. Det er vigtigt at erkende det. Du må acceptere og erkende din egen ondskab, inden du kan tilgive de andres ondskab. Sådan tror jeg, det er.

For ham var det en dyrekøbt erfaring og nogle ord, han var kommet frem til gennem lang kamp med sig selv. Hvis folk på Balkan igen skal leve sammen, må de hver for sig forstå, at ondska-ben ikke kun lever hos de andre, men også hos dem selv.

Dagens tekst

Men Balkanflygtningens ord kaster jo lys over vores alle sammens liv. Alle de små og store krige, vi udkæmper. Skal vi leve sammen, må også vi forstå, at det onde ikke kun findes i de andre, men også i os selv. Som Jesus siger i dagens tekst:

Kan en blind lede en blind?

Hvorfor ser du splinten i din brors øje, men ikke bjælken i dit eget?

Jesu ord rammer lige ind i vores daglige liv med hinanden. Balkanflygtningens såvel som mit liv sammen med andre mennesker. Hvorfor være barmhjertig overfor andre? Fordi du selv har skyld.

Du har selv skyld og har brug for tilgivelse. Derfor skal du være barmhjertig overfor dit medmenneske.

Jesu ord er hårde. De er endnu et eksempel på, at det ikke er attraktivt at følge ham. Hver gang jeg bygger mig selv op til at være »rigtig god på den fede måde« (et udtryk fra dagens Euro-man), så bliver jeg pillet ned af dagens tekst.

Jesu ord bliver sagt imod det hovmod, selvtilfredshed og hykleri, hvor jeg dømmes mit medmenneske og samtidig frikender mig selv. Gør mig til Herre. Som det hele tiden sker. I en borgerkrig. I et ægteskab. På arbejdspladsen.

Vi er mestre i at omskrive Paulus' ord sådan: »Det gode, jeg vil, det gør jeg. Men det onde, som jeg ikke vil, det gør de andre«. Vi gør det i fuld alvor uden det mindste glimt i øjet.

Skyld i dag

Som regel bliver kærligheden udråbt til at være det centrale i kristendommen. Sandt nok. Men man kan også skamride »kærligheden«, så den til sidst bliver meningsløs og tom. Jeg vil gerne have en bedre balance mellem skylden og kærligheden.

Ikke for ingenting begyndte Jan Lindhardt sin katekismus i 2001 med i første kapitel at forklare skyldens og syndens virkelighed.

For Balkanflygtningen var det også klart, at skylden var den dybeste og mest reelle sandhed om menneskers liv med hinanden. For ham var det slut med at slynge om sig med store ord om kærlighed og tilgivelse.

Men det er min erfaring, at »skyld« er et besværligt ord for almindelige moderne mennesker i dag. På en måde er det ikke skylden i sig selv, der er problemet, men snarere at vi ikke længere erkender det.

»Moderne menneske har meget svært ved at se sig selv som skyldnere og som nogen, der har handlet forkert. I stedet er vi meget fokuserede på vores rettigheder, mens pligten og det at gøre det rigtige næsten er røget ud af vores univers«. (Henrik Jensen, Det faderløse samfund.)

Derfor er det en vigtig opgave for kirken igen og igen at udlægge og forklare, at ordet skyld ikke er til for at slå andre i hovedet, men er en beskrivelse af vores virkelighed med hinanden. Med andre ord et grundvilkår. Vi begår hele tiden fejl overfor hinanden. Skylden er alt det, vi gjorde forkert, kulden, selvretfærdigheden. At vi misbruger livet, ødelægger det for os selv og hinanden.

De skyldiges fællesskab

Jesus holder os fast på skyldens virkelighed. Ikke for at sparke til os eller gøre os

»Men Balkanflygtningens ord kaster jo lys over vores alle sammens liv. Alle de små og store krige, vi udkæmper«.

mindre, end vi er. Det er mere på den måde, at i det fællesskab, hvor vi begge vedgår skylden, kan vi leve sammen. Hvis den ene hele tiden lægger skylden på den anden: det var dig, der lavede buler i bilen; det var dig, der lavede overtræk på kontoen, så kan man ikke leve sammen. Men hvis vi begge vedgår fejl, dumheder, svigt, så kan vi leve sammen, for så vedgår vi i fællesskab skyld og ansvar.

Derfor: Vær barmhjertig. Døm og for-døm ikke.

Med sine ord gjorde Jesus apostlenes og disciplenes fællesskab til et fællesskab af skyldige. Vi er i gæld til hinanden. Kan en blind lede en blind? Nej. Vi er mennesker, der selv have tilgivelse behov.

Sådan satte Jesus dem ind i et fællesskab, hvor de var lige med hinanden.

Og sådan sætter skylden os ind i et fællesskab, hvor vi er lige med hinanden. Ikke lige »gode på den fede måde«, men hvor vi begge er skyldige. Det kristne fællesskab er de skyldiges fællesskab.

For Balkanflygtningen var der befrielse i den tro og selvforståelse, som han var kommet frem til. Jeg tager hatten af for ham. Skylden var for ham ikke interessant teologi eller filosofi, men påtrængende virkelighed.

Han vidste, at hvis vi ikke vedgår fælles skyld og ansvar, så kan vi ikke leve sammen. Men hvor det lykkes at stå ved skylden og ansvaret, der åbner sig nye veje for menneskeligt fællesskab.

Salmer: 10 – 276 / 289 – 522

Flemming Kloster Poulsen

Litteratur

Jesus med og uden bryster

AF LENE SJØRUP

Eva Holmegaard Larsen (red.):

KVINDE, MAND, KIRKE

Forlaget Anis, 220 sider 249 kr.

Forventninger

Det kan kun hilse velkommen, at der kommer en antologi på dansk om *Kvinde, mand, kirke*. Det er hundrede år siden, emnet er blevet diskuteret, og omslaget, en glasmosaik fra domkirken i Le Mans, viser Jesus med bryster! Fint, her skal diskuteres en pastoral queering af teologien, formoder jeg:

Hvad betyder det, at kønsroller findes i form af en række gradbøjninger, omvendinger og kommentarer til fortidens kønsroller – også i den kirkelige og pastorale maskerade? Det kunne være et herligt projekt i stil med argentinsk-skotske Marcella Althaus-Reid eller koreansk-amerikanske Patrick S. Chengs teologier, omsat til Den danske Folkekirke.

Målet

Redaktørens anslag i indledningen handler dog om, hvorledes folkekirken er blevet en kvindekirke, og præstegerningen et kvindefag, og hensigten med bogen er nu at pege fremefter og komme ud over en-

hver form for *kønsklynkeri*. For det er ikke et *offer* at være kvindelig præst.

Hvordan ser dette fremtidsscenario så ud? Ser man på redaktørens egen artikel, lægger den ud med en konstatering af, at Den danske Folkekirke bare *i den grad* har formået at forny sig, hvilket især skyldes de kvindelige præster.

De får så også skylden, siger Eva Holmegaard Larsen, for, at det hele går op i omsorg. Men det synes *mændene* ikke at være bekymrede over. Hvad fremtiden kunne indebære, lægger Holmegaard Larsen frem via Walter Schubarts bog *Religion og Erotik* fra 1941. Fremtiden er, at den kvindelige og den mandlige religiøsitet repræsenterer henholdsvis umiddelbar skabelsesfryd og smertefuld frelseslængsel. Og med det »er vi godt dækket ind i en kirke, der anerkender og respekterer begge udtryk ... Den »kvindelige« religiøsitet er praktisk, jordbunden og opretholdende. Værnende og konserverende. Det er der noget meget smukt ved, som en støt strømmende kilde under en foranderlig skovbund. Den »mandlige« religiøsitet søger derimod svar. Den udspringer af eksistentiel uro og tager livtag med alle modernitetens overvejelser« (s. 130f.).

Hvis det var tilfældet, ville jeg nok foretrække en bog om køn redigeret af en »mand«! For bortset fra de umærkelige citationstegn er her tale om en kønsforståelse, der hører hjemme før Anden Verdenskrig.

Ønsket

Af andre artikler fremgår det, at Holme-gaard Larsen bl.a. har lagt op til en diskus-sion af kvindelige og mandlige præsters prædikener, især med henblik på gudsbil-ledet. Sanne B. Thøisen, der blev sat på opgaven, kunne imidlertid ikke finde kønsforskelle i de 17 udleverede prædike-ner fra 2. juledag 2009, og desuden, til-føjer hun, er kønsforskning ikke et emne, hun har forstand på (s. 169). Derimod har hun tydeligvis forstand på homiletik, og dét havde det været spændende at høre mere om.

Peter Fischer-Nielsen er af redaktøren blevet bedt om at »udfordre« og skrive ind i en intention om, at bogen skal være en debatbog (s. 217), hvorfor han forestiller

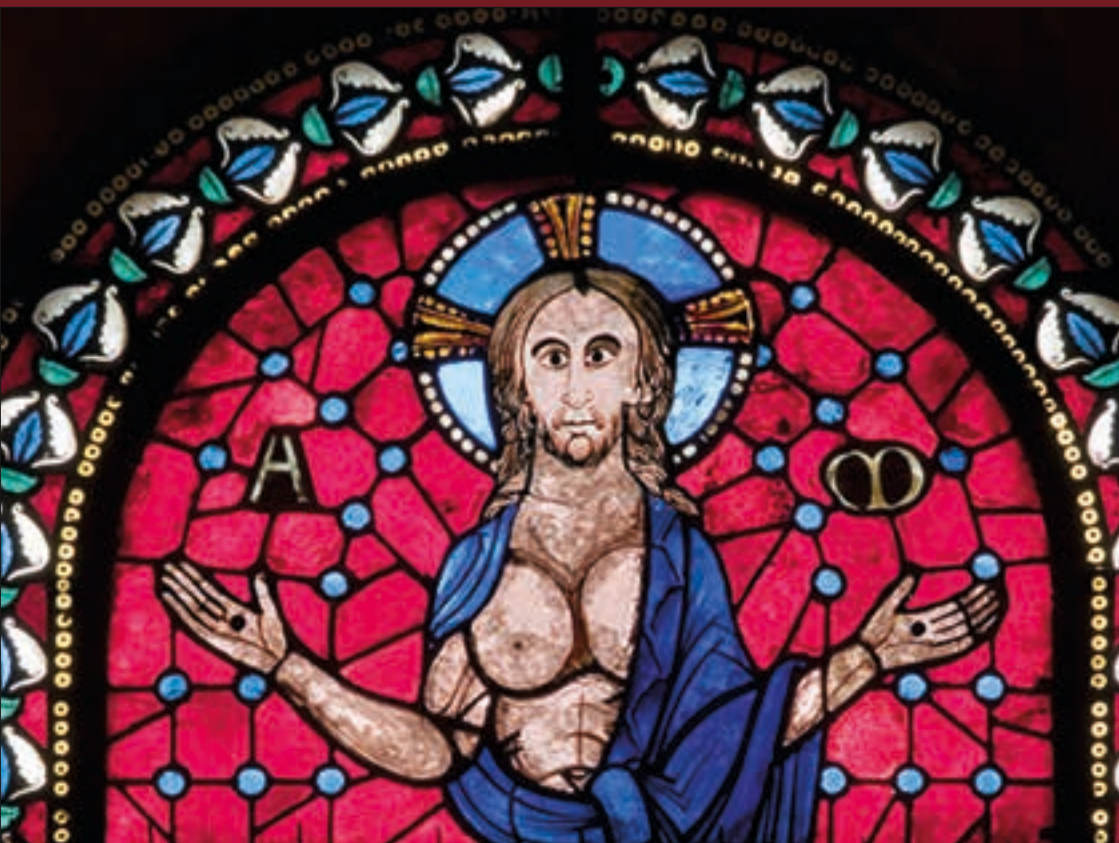
sig folkekirkens mulige teknologiske frem-tid i en kvindekirke! Peter Fischer-Nielsen er imidlertid langt mere interesseret i en fremtidig digital formidling af gudstjene-sten gennem information, interaktion, præsentation og participation, og dét havde jeg også gerne hørt meget mere om.

Bogens redaktionelle linje, endsige dens teologiske baggrund er svær at finde, kun kan man forstå, er emnet hot (s. 10f.).

Emnerne

Hvad er det så for emner, der er hotte? Der er to artikler, der beskriver »the state of the art«. Pia Fris Laneth indskriver am-bitiøst udviklingen af kvindeordinationen i både Danmarks politiske historie og i sin

Kristusgengivelsen i domkirken i Le Mans.

egen personlige. Det giver et journalistisk flow (uden kildehenvisninger). Det er nyt for mig, at 9 ud af de 12 første kvindelige præster i Danmark arbejdede i Studenter-settlementet på Vesterbro. Og så skal der måske en journalist til for at fremdrage, hvordan undtagelsesbestemmelsen i lige-behandlingsloven stadig eksisterer!

Else Marie Wiberg Pedersen skriver en næsten leksikal artikel om feminisme eller feminisering med undertitlen »hvad blev der af den feministiske teologi«. Artiklen burde efter min mening have fungeret som oplæg for hele bogen. Wiberg Pedersen tegner de store linjer op med de tre feministiske bølger 1850-1948, 1963-1990, og 1985-2011 med de lidt forskudte bølger inden for den feministiske teologi.

Samtidig har Wiberg Pedersen sine egne holdninger, de revisionistiske, hvilket betyder nogle udfald mod både Lone Fatum og undertegnede, som jeg synes, det kunne have været udbytterigt at diskutere yderligere. Wiberg Pedersens konklusion, at »den feministiske teologi i dag (er) flydt fuldstændigt ind i kirken og teologien – mere eller mindre umærkeligt« var nok også en diskussion værd, ikke mindst set i et liturgisk perspektiv. Og hendes konklusion, at eftersom feminismens forståelse af identitet er, at identitet er hybridi-

seret, er mangfoldigheden i folkekirken i sig selv feministisk, holder ikke. Der er jo mangfoldige ikke-feministiske måder at være mangfoldig på!

Mellem disse to opsamlende artikler er skudt en artikel af Hans Hauge, som formentlig er inviteret med for at »udfordre«. Som han selv siger (s. 51), har han ikke viden om området, men rigtig mange meninger om mange ting i folkekirken!

Missionærerne

Antologiens klart bedste artikel er efter min mening Hans Raun Iversens om 12 kvindelige missionærer. *Kvindebiografisk Leksikon* omtaler nogle af dem, men Raun Iversens artikel uddyber og udvider *Kvindebiografisk Leksikon*s artikler med ny forskning og flere aktører. Artiklen har klare holdninger, bl.a. omkring hvad kristendom betyder eller bør betyde i forhold til køn, mission og magt, og den er velskrevet. Den fortæller historier om de kvindelige missionærer, som ikke er ret kendte. Jeg kunne have tænkt mig mere analyse af forholdet kvindelig missionær/mandligt ledet missionsselskab set som et kønssystem med en teologisk vinkel. Anne Marie Pedersens stærke konflikter med DMS kunne være et udgangspunkt. Men

www.praesteforening.dk

Se alle modellerne i den ministerielle
arbejdsgruppes debatoplæg på
Præsteforeningens hjemmeside.

i det hele taget lægger artiklen op til mere forskning.

Kønssystemet

Kun én af artiklerne, bortset fra de mere sociologisk orienterede, som jeg vender tilbage til, handler om kvinder og mænd betragtet som et kønssystem.

Henrik Wigh-Poulsens artikel om forfatteren Jakob Knudsen fortæller, at selv for en forfatter med et strengt faderbillede spørger det kvindelige også i gudsbilledet. Wigh-Poulsen viser, hvorledes de stærke romanfædre skabte stærke sønner, der gjorde op med faderbilledet, men også fandt nåden og den nådige Gud hos kvinden. Den nuværende voksne generation af børnehavebørn (!) savner måske, siger Wigh-Poulsen, bedstefaderens integritet og myndighed frem for en omsorgsfuld kirke.

Det sociologiske aspekt

De to sociologiske artikler er dels Søren Østergaards artikel om Center for Ungdomsstudier og Religionspædagogisk undersøgelser af pigers og drenges gudstro, og dels Karen Sjørups artikel om kønsarbejdsdelingen blandt præster.

Den første artikel viser, at andelen af gudstroende i 6.-7. klasse er vokset 1995-2010. Kærlighed er det dominerende gudsbillede, mens far-billedet ikke er stærkt, og drenges gudsbillede er mere handlingsorienteret. Artiklen konkluderer, at jo mere handlingsorienteret kirken er, desto mere får den fat på drengene, og at folkekirken skal vise sig fortolkningsduelig, hvilket forfatteren anser for i sig selv kønsneutralt!

Karen Sjørups artikel bygger på en søgning af artikler om kvindelige præster

gennem et år (marts 2010-marts 2011). Den beskriver, hvorledes kvindelige præster, i modsætning til kvindelige medicinere, jurister og gymnasielærere, forventes at tage en husmoderlighed med sig på arbejde. Det er selvfølgelig en gave til fol-

»BESKRIVER, HVORLEDES KVINDelige PRÆSTER, I MODSÆTNING TIL KVINDelige MEDICINERE, JURISTER OG GYMNASIELÆRERE, FORVENTES AT TAGEN HUSMODERLIGHED MED SIG PÅ ARBEJDE«.

kekirken, men ikke en selvfølge. De kvindelige præster kan miste både prestige og anerkendelse for deres faglighed, ligesom det betyder en vertikal arbejdsdeling – og løn – i forhold til mandlige præster. På længere sigt kan dette betyde, lyder den overraskende konklusion, at kvinderne ikke vil søge teologien.

Slutning

Wigh-Poulsens beskrivelse af, hvorledes hans generation »med et ungdomsoprør i ryggen ... vadede ... nonchalant hen over skyttegrave, som de gamle før os havde indtaget med magt«, kunne gælde en del af denne antologi. Kun få af antologiens forfattere kender den kanon af feminist-teologisk litteratur, som har været under udvikling især i USA gennem de sidste 50 år. Det skyldes bl.a., at den politiske teologi, som den feministiske teologi er en udløber af, har været dårligt udviklet i Danmark. Det betyder, at der er et teologisk efterslæb. Der er ikke mange bryster i antologiens Jesus, men masser af spaghetti! Det kunne man måske allerede have aflæst af titlen *Kvinde, mand, kirke. Folkekirken og den lille forskel*.

Desværre er kun få af de mange kvinder og mænd, der sidder rundt omkring i det kirkelige landskab, og som har kom-

petencer på forholdet mellem køn og kirke, repræsenteret i antologien. Det ville ellers være et spændende og relevant projekt at få den mangfoldige viden, der ligger spredt rundt omkring, samlet, synliggjort, diskuteret og bredt ud. Lone Fatum har arbejdet med hermeneutik og køn. Mary Holm-Larsen har længe siddet i Præsteforeningens bestyrelse, Birte Andersen har en kæmpeerfaring som præst

»DEN POLITISKE TEOLOGI, SOM DEN FEMINISTISKE TEOLOGI ER EN UDLØBER AF, HAR VÆRET DÅRLIGT UDVIKLET I DANMARK. DET BETYDER, AT DER ER ET TEOLOGISK EFTERSLÆB. DER ER IKKE MANGE BRYSTER I ANTOLOGIENS JESUS, MEN MASSER AF SPAGETTI!«

og redaktør af *Kritisk forum for praktisk teologi*, Karen Friis Plum har ud over sine bøger om kvinder i GT og NT udgivet prædikensamlinger, Inge Bastkær har længe fungeret som provst, Birgitte Knudsen arbejder med alternative gudstjenester med bl.a. massage, Irene Larsen har masser af erfaring som lektor på læreruddannelsen, Mette Gramstrup kender som mangeårig præst på Vesterbro det sociale arbejde indefra, selv har jeg 3 monografier bag mig og har redigeret 3 antologier, alle med perspektiver på køn, teologi og kirke, Birthe Juhl Christensen har arbejdet intenst med køn og HIV/AIDS i Folkekirken Nødhjælp, og Viggo Julsgaard Jensen har beskæftiget sig med queer teologi. Går man til Sverige, sidder der folk med en feministteologisk baggrund placeret i alle Svenska Kyrkans centrale organer. De har erfaringer og kompetencer, som er blevet integreret på en række områder i kirken. Det ville være frugtbart også for Den danske Folkekirke.

Kroppen, tolket ind i sin tid

Skammen som moralsk vejleder. Selvets usynlige tilstedeværelse i kroppen. Krop og treenighed. Københavnske teologer giver kroppens en overhaling

AF KAREN MARIE MORTENSEN

**Kirsten Busch Nielsen og
Johanne Stubbe Teglbjærg (red.):
KROPPENS TEOLOGI –
TEOLOGIENS KROP**
Forlaget Anis, november 2011
354 s, 298 kr. E-bog 169 kr.

Man kunne synes, at krop bliver der skrevet nok om. Men i den kristne teologi, hvis hovedformuleringer hedder »ordet blev kød« og »kødets opstandelse«, har kroppen altid skullet tolkes ind i sin tid. Således har Afdeling for Systematisk Teologi ved Det

Teologiske Fakultet ved Københavns Universitet påtaget sig fortolkningsopgaven i artiklerne i nærværende bog. Dogmatik, religionsfilosofi, etik og praktisk teologi er repræsenteret i den meget velredigerede bog, delt op i tre hovedafsnit om menneske, Gud og kirke.

I første artikel, *Angst og intim fremmedhed – teologi, naturalisme og krop*, i afsnittet om Mennesket, stiller René Rosfort tre perspektiver op på kroppen, det materielle, det fænomenologiske og det biologiske. I det første fortaber det særligt menneskelige sig i den moderne fysiks begreb om materie som et ustabilt konglomerat. Den fænomenologiske tilgang rummer derimod analyser af den subjektive erfaring af verden, selvet og det andet menneske. Denne tilgang møder imidlertid sin grænse i biologien, som melder sig i erfaringen af, at »det er *min* krop, der griber mig og arbejder imod mig i angsten« (s. 29). Min krop er fremmed for mig. Men det er min krop, så det er mig, der er uforståelig i min krop. I denne intime fremmedhed, som Rosfort kalder det, viser det sig, at nutidens opløsning af sjæl-legeme dualismen ikke har ophævet vanskeligheden ved at forstå forholdet mellem menneskelighed og kropslighed.

I den næste artikel, *Krop og psykoteologi*, fremlægger Mads Peter Karlsen Slavoj Žižeks fortolkning af Freuds driftslære i en humanistisk ramme. Dermed forstås driften ikke determinerende som instinkterne i en naturvidenskabelig forstand, men subjektet »giver efter for den Anden, »depersonaliserer« sin mest intense aktivitet og udfører den som om en eller anden højere magt agerer gennem sig« (s. 55). Læseren af *Den trælbandne vilje* genkalder sig her Luthers kamp mod den humanistiske Erasmus om *liberum arbitrium*. Men Žižeks front er en naturvidenskabe-

lig determinisme. I hans fortolkning af drifterne fører de til erfaringen af frihed i »et tvunget valg«. Hermed kommer det til at handle om at lære at leve med såret, drifterne påfører os, så vi identificerer os med det. Nietzsche dukker op i erindringen: »Sådan som det blev, sådan ville jeg det«.

Hvad vil det sige, at vi selv er krop

I *Krop og selv – om inkarneret fejlbarlighed* indleder Arne Grøn med at præcisere opgaven med spørgsmålene: Hvad vil det sige, at vi selv er krop? Hvorledes kan vi samtidigt gøre rede for, at vi selv er fejlbarlige? Første spørgsmål behandles gennem fire *Fænomenologiske smuler*: Karakteristisk for kropserfaringen er, at den spiller sammen med kropsfunktionen, så fortrolighed og fremmedhed, det eksistentielle og det biologiske er forviklede. Forestillingen om, at vi kan finde en særlig oprindelig i kroppen, strander på, at det er os, der søger den (s. 70). Således overser også, hvad Grøn præcist kalder synliggørelsens kultur, at udsættes kroppen for den, overses den nøgenhed, som kroppen selv er, før den bliver til en iscenesat nøgenhed og autenticitet. Vores hænder og krop er ikke instrumenter, men os selv. Der foreligger en identitet, før der foretages en identifikation, og denne identitet udgør en grænse (s. 72). At vi selv er krop, vil sige, at vi som subjekt er underlagt kroppen uden at kunne føre os tilbage til den. For det er altid os, der fører tilbage. – Hermed har Grøn leveret en kritik af såvel performancekulturen som dens følgesvend, den romantiske forestilling om naturlighed, ægthed og autenticitet.

Næste spørgsmål er så, hvordan fejlbarligheden forholder sig til, at vi selv er krop

»I den kristne teologi, hvis hovedformuleringer hedder »ordet blev kød« og »kødets opstandelse«, har kroppen altid skullet tolkes ind i sin tid«. (Poussin: Den døde Kristus begrædes, 1626).

og dermed ikke kan undskylde vores handlinger med kroppen. Grøns tolkning er, at kroppens sårbarhed gør os selv og andre udsatte for det onde, for synden. For kroppens singularitet rummer den alvor, at vi ikke kan komme væk fra os selv. Som vi selv er krop, fejler vi selv. Hermed bliver vi holdt fast på os selv, som vi gør det, når vi rammes af sygdom og skal dø (s. 87). I skammen, som melder sig, når min egen eller en andens krop er blevet udsat for onde handlinger, viser det sig, at en grænse er overtrådt, så jeg selv eller den anden selv, som er usynligt til stede i kroppen, er blevet krænket i sin blufærdighed og værdighed. Således for-

tolker Grøn skammen som en moralsk vejleder.

Fælles for to af de gennemgåede artikler er, at de har Kierkegaard (og Heidegger) som udsigtspunkt. Således er det også i Pia Søltøfts *Kærlighed og krop – den problematiske seksualitet*. Men inden da har Claudia Welz fortsat Grøns sluttema om selvets usynlige tilstedeværelse i kroppen i artiklen *Menneskets usynlighed – krop, gudbilledighed og kristomorfi*. Her er de ledende spørgsmål, hvilken rolle kroppen spiller for menneskets forståelse af sig selv som *imago Dei* og dets udformning af selvets efter *imitatio Christi* (s. 114). Med forbehold

tolker Welz Gudbilledligheden som en metafor (s. 116). Forbeholdet forstår jeg ikke helt, da Welz tidligere har skrevet, at metaforen holder mening og sanselighed sammen (jf. senere Nete Helene Enggård *Nadver, kød og krop – Luthers udspil til et nyt teologisk sprog*).

Welz' artikel rummer en kritik af Augustins eksklusivt mentale forståelse af Gudbilledligheden som afbillede af treenigheden. Således kritiserer Søltoft også Augustin for at sætte den seksuelle kærlighed nederst på rangstigen i kærlighedens orden, *ordo caritatis*. Søltoft er imidlertid enig med Augustin i, at kærlighed er en grundbestemmelse ved det at være menneske. Men til forskel fra Augustin ser hun denne kærlighed som kropsligt situeret. Med belæg i Marions *The erotic Phenomenon* fremstiller hun den erotiske kærligheds evne til at skabe værdi i den eller det, der elskes. Den går forud for Descartes' *cogito*, og overvinder spalten, det satte til den udstrakte verden. (s. 124). Samme tanke finder Søltoft i Kierkegaards forståelse af lidenskab som det alt afgørende i menneskets forhold til sig selv og andre. Ulykken indtræffer, når som hos Don Juan sanseligheden i lidenskab bliver et selvstændigt princip, så mennesket som den dobbelte syntese af sjæl og legeme, timelighed og ånd falder fra hinanden (s. 135).

Sansning, menneske, omverden

I Jakob Wolfs artikel, *Krop og sansning – forståelseshorisonter for opstandelsestro*, i afsnittet Mennesket fortsættes den for fænomenologer fælles bestræbelse på at komme forbi den cartesianske arv. Hos Wolf sker det i et indædt opgør med empirismen. Det væsentlige er imidler-

tid, at han går mere radikalt til værks end de hidtil nævnte fænomenologer, da han følger Løgstrups opgør med transcendentalfilosofien og i sansningen ser mennesket tiltalt af omverdenen. Hermed bliver det ikke subjektet, der giver det sansede betydning, men det sansedes betydning taler med i subjektets fortolkninger og tydinge (s. 160). Det er her nærliggende at henvise til Karen Blixens »Je responderai«. Og forskellen til Søltofts værdiskabende kærlighed forekommer tydelig. I dialogen mellem det sansede og den sansende ser Wolf en forståelsesmulighed for den kristne opstandelsesestro (s. 144). Således tilkendes det poetiske sprog som fx i formuleringen »dagen opstår af døde« en anden gyldighed end subjektets tolkning. Som erfaringen af, at sjæl og legeme udgør enhed, udgør det poetiske sprog et tilknytningspunkt for troen på en opstandelseskrop (s. 161).

Temaet om opstandelsen fortsættes af Johanne Stubbe Teglbjærg i afsnittet om Gud i artiklen *Håb og dom – kroppen som udfordring*. Her gør hun først rede for, at såvel forestillingen om kødets opstandelse som forestillingen om den udødelige sjæl er nødvendig for en tanke om en eskatologisk fuldendelse, hvis identiteten, som ligger i livshistorien, skal føres gennem den fremmede død (s. 244). Teglbjærg advarer mod at gøre det for let og hurtigt, som det kan ske gennem en kropsfænomenologi, der som den franske fænomenolog Barabas' gør erfaringen af kroppens fremmedhed konstituerende for identiteten (s. 247). Hermed overses, hvad der dogmatisk hedder dommen, erfaringsmæssigt hedder sorgen (s. 251). Hermed afslører Teglbjærg, hvorledes den mest sofistikerede kropstænkning kan rumme den mest banale »feel good«-forestilling.

Naturens, socialitetens og personens sfære

Afsnittet om Gud indledes med Niels Henrik Gregersens artikel *Jesu krop – det udvidede legeme*. Hermed går vi fra religionsfilosofien til dogmatikken. Gennem en læsning af Lukasevangeliet i en samtidsteologisk tolkning fremstiller Gregersen Jesu krop midt blandt mennesker i tid og rum og forvandlinger fra fødslen til himmelfarten. Landskaber og mennesker bliver herved en del af Jesu krop, der derfor er udvidet i forhold til en gængs forståelse af kroppen som en biologisk entitet. På rejsen fra barn til korsfæstelse, fra Galilæa til Jerusalem, møder Jesus Djævelen og er i samtale med Gud og mennesker (s. 168). Dermed omfatter Jesu krop naturens, socialitetens og personens sfære (s. 170). Til sidst er hans legeme væk, da kvinderne kommer til graven (s. 179), men kun for at vise sig igen på vejen til

»NÆSTE SPØRGSMÅL ER SÅ, HVORDAN FEJLBARLIGHEDEN FORHOLDER SIG TIL, AT VI SELV ER KROP OG DERMED IKKE KAN UNDSKYLDE VORES HANDLINGER MED KROPPEN. GRØNS TOLKNING ER, AT KROPPENS SÅRBARHED GØR OS SELV OG ANDRE UDSATTE FOR DET ONDE, FOR SYNDEN«.

Emmaus, hvor disciplene i et kort øjeblik genkendte ham, da de spiste sammen. Derefter forsvandt han igen definitivt ved himmelfarten. Kun i sin sociale krop, som de selv var en del af i måltidsfællesskabet, var han til stede (s. 181). Jesu krop var blevet et socialt legeme, en udvidet krop i kirken, uden dog at blive opløst i den. For Jesu krop og livshistorie identificerer, hvem Jesus er, hvor han vil være, hvordan han og Faderen vil handle (s. 183).

Gregersens tolkning er i overensstemmelse med efterladtes erfaring. De døde er

væk. Ben eller aske i graven. Hos Gud i himmelen. Hos os, når vi husker dem og deres liv og fortsætter det med hinanden.

I næste artikel, af Lars Sandbeck, *At være i Kristus – krop og guddommeliggørelse*, er det indledende hovedbegreb *tilgængelighed*. Som krop er vi tilgængelige for hinanden. Derefter følger i tilknytning til den finske Lutherforskning en redegørelse for transformationen fra, hvad Augustin kalder *libido dominandi*, til *caritas*, hvor Guds tilgængelighed for os gør os kærligt tilgængelige for hinanden. Det er at være i Kristus, *deifikationen*, som er et »lige nu – og endnu ikke« (s. 201). »Endnu ikke« er væsentligt, som det er, at Guds tilgængelighed for os, at være i Kristus, ikke er bundet til kirken (s. 207). I stedet giver Sandbeck erfaringen af kærlig tilgængelighed for hinanden tydeordene »at være i Kristus«, dvs. forbinder det almindelige menneskeliv med det guddommelige.

Derefter går Carsten Pallesen grundigt lærd til værks i *Krop og treenighed – om Guds væren*. Pallesens hovedord er *homoousi*, fællesskab mellem Faderen, Sønnen og Helligånden, begrebet fra *Nicænum*, som for Augustin konstituerer teologien (s. 213), og som har foregrebet bl.a. psykoanalysens indsigter (s. 212).

Med homoousien dekonstrueres en metafysik, der går ud fra en substans (*ousia*) som garant for korrespondensen mellem væren og tænken. Efter de tidligere artiklers hovedsageligt kritiske omtale af Augustin får vi her en positiv med henvisning til de sidste 30 års Augustinforskning. Homoousien kan læses som en fordobling af substansen (*ousia*), der spalter identiteten (s. 216). Hermed er vi »hjemme igen« hos det fordoblede og spaltede subjekt, vi har fulgt fra begyndelsen af artiklerne, selv om vi nu befinder os i en dogmatisk kontekst.

I de tre første artikler i afsnittet Kirken går der praksis orienteret til værks. Med Jonas Adelin Jørgensens *Krop og ånd i kristen praksis – et socioteologisk perspektiv* gives der et forfriskende globalt udblik til den indiske pinsekristendoms forståelse af materien, som skjult meningsbærende trods den protestantiske, spiritualistiske kritik af den som blot død (s. 271). Med henvisning til Jameson beskrives den skjulte mening, som den værdi materien, konkret guld, har i økonomien (s. 269). En spiritualistisk kritik overser således den magt, materien, guld, fortsat udøver. Selv den mest åndelige kristendomsforståelse må tage højde for materien.

Kroppens ontologiske primat

Hans Raun Iversen indleder i artiklen *Den kropslige kristendom – et praktisk-teologisk perspektiv* med den prægnante formulering: »Kristendom er et håndværk«. Hermed tilkendegiver han, at i hans forståelse har kroppen et ontologisk primat, så kristendommen sidder i kroppen og skal læres som et håndværk (s. 274-75). Kroppen som det bærende i den menneskelige eksistens oplyser han på baggrund af Drude van der Fehrs skildring af bevidsthedserfaringen, »muskulernes modstand og kroppens liv«. Ikke bevidstheden, men kroppens biologiske kræfter afgjorde kampen mellem liv og død. Håbets sæde er kroppen (s. 278-79). Iversen forholder sig derfor kritisk til den sproglige vending (s. 283). I stedet plæderer han for med brug af nyere salmer som bl.a. Hans Anker Jørgensens og med baggrund i Luthers og Grundtvigs forståelse af realpræsens: »Tager vi Jesus på hans ord, så tager vi ham som krop og sjæl. Så bliver vi hans, som han bliver vores« (s. 286). Det centrale praksissted for, at dette kan foregå,

Bonhoeffer.

er ifølge Iversen salmesangen, en praksis og et håndværk, som grundfæster tillidsforholdet til Kristus i kroppen (s. 289). Bragte Adler Jørgensen en fjernere verden i fokus, bringer Iversen basale kropserfaringer sammen med Grundtvig, der ellers har stået i periferien.

Bent Flemming Nielsen fortsætter i *Kroppen i liturgien – teologiske og antropologiske perspektiver* kritikken af teologiens sprogliggørelse, og med reference til Taylor, Mauss og Bourdieu udfolder han en praksisteoretisk liturgiforståelse, der ikke er orienteret mod subjektet, men mod en samfundsinstitution (kirkens) orden, der reproducerer sig selv (s. 301). Pointen bliver som hos Iversen, at kristendommen sidder i kroppen som en indøvet praksis, men med den forskel, at Nielsen betoner, at liturgiens mening er eksklusivt bundet til den konkrete liturgi, der ikke lader sig gendanne (s. 308).

Med Kirsten Busch Nielsens *Et usynligt legeme – om et grundproblem i reformatorisk teologi* kommer også den politiske dimension af temaet krop og kristendom med i synsfeltet. Hun betragter Luthers tænkning om den synlige og usynlige kirke som

befrielsesteologi og udfolder det i tilknytning til Bonhoeffers ekklesiologi udformet under nazismen. I den situation var det afgørende at sige, at: »Synligt er Jesu legeme, troet bliver det som den inkarnerede Guds legeme« (s. 327). Det indre er ikke det ydre, men står i et spændingsforhold til det. Sættes en identitet, er vejen fri for forkortninger og overgreb. Det er med kirken, som vi har set det med menneskets krop.

I den afsluttende artikel, *Nadver, kød og krop – Luthers udspil til et nyt teologisk sprog*, foretager Nete Helene Enggaard en sprogfilosofisk læsning af Luthers sene nadverskrifter vendt mod de spiritualistiske sværmere. I sit arbejde med et nyt teologisk sprog med overraskende ord- og begrebssammenstillinger som kød – brød, Guds – kød, løsrev Luther *communicatio idiomatum* fra metafysikkens hierarkiske dualisme og gjorde den til en kommunikativ begivenhed (s. 337). Hermed opnåede han sprogligt at formulere ikke blot inkarnationens faktum, men guds nærværets fortsatte virkelighed i tid og sprog i nadveren (s. 339). Det menneskelige kan rumme det guddommelige, og min tanke går til Ewalds henrykte udbrud: »Se støvet kan bære, din rigdom, din ære«, og det guddommelige den menneskelige lidelse og død (s. 338). Idet Luther genindskriver traditionens begreber i nye sammenhænge, udgrænser han både »romerkirkens forståelse af nærværet som substantiel identitet og sværmernes reduktion af nærværet til et ideelt, men fraværende betegnethed« (s. 343-44). Luthers udspil til et nyt teologisk sprog var begyndelsen til åbning af »nye begivenheder mellem Gud og menneske« (s. 349). Enggaard afslutter med henvisning til Ziek til tanken, at måske også vores forståelse af den biologiske, fænomenologiske og sociale krop kan ændres gennem et nyt sprog (s. 350).

FRA SEKRETARIATET

Vil du med i databasen over ledige?

Så er det igen tid til at sende ledighedsdatabasen ud til biskopperne.

Listen udsendes én gang i kvartalet, og denne gang bliver det sidst i juni.

Ønsker du at stå på listen, eller står du der allerede og har ændringer, så kontakt Præsteforeningens sekretariat straks på ddp@praesteforening.dk

Tillidsrepræsentant

Ribe Stift: Tønder provsti: *Sp. Per Bach*, Ballum-Skast.

PERSONALIA

Dødsfald

Pastor emer. *Kjeld Viggo Houmand*, tidl. Sneum-Tjæreborg. Født den 15. september 1924, død 14. maj 2013.

Pastor emer. *Svend Erik Sørensen*, tidl. Hjerting. Født den 12. oktober 1943, død den 16. maj 2013.

Udnævnelser

Sp. (oa) i Torsted pastorat *Anita Fabricius* er ansat som sp. (oa) i Ellevang pastorat (60%) og som præst i arresthuset i Århus (40%) i Århus Stift fra den 1. juni 2013.

Anita Fabricius er 1. maj 2013 ansat som flyverpræst af reserven.

Cand.theol. *Henriette Gosvig Knudsen* har den 10. maj 2013 modtaget stadfæstelse

som præst for den danske menighed i Læk i Sydslesvig fra den 1. juni 2013.

Omdannelse m.v.

Tjenestemandsstillingen som sp. i Vestfjends pastorat for 50% vedkommende og 50% pilgrimspræst i Viborg Stift, nedlægges.

I stedet oprettes en stilling som 50% overenskomstansat sp. i Vestfjends pastorat, der omfatter Vroue-Resen-Iglsø-Vridsted-Fly sogne.

Der er ikke knyttet bopæl til stillingen.

Denne ændring har virkning fra den 1. august 2013.

LEDIGE STILLINGER

Ansøgninger til stillinger som tjenestemandsansat-, overenskomstansat sogne-, og institutionspræster stiles til Ministeriet for Ligestilling og Kirke og sendes til biskoppen i det stift, hvor stillingen er opslået. Ansøgninger skal være biskoppen i hænde senest opslagets udløbsdag kl. 15.

Ansøgninger om konstitution i barselsvikariater eller i andre vikariater af under et års varighed stiles til biskoppen i det stift, hvor stillingen er opslået. Ansøgninger skal være biskoppen i hænde senest opslagets udløbsdag kl. 15.

Ansøgninger til stillinger som provst, domprovst eller særprovst stiles til Dronningen og sendes til biskoppen i det stift, hvor stillingen er opslået. Ansøgninger skal være biskoppen i hænde senest opslagets udløbsdag kl. 15.

Ansøgninger skal *ikke* fremsendes ad tjenstlig vej.

I alle ansøgninger bedes personnummer oplyst. Teologiske kandidater bedes end-

videre oplyse, om de har fulgt Pastoralseminariets undervisning.

Ved indsendelse af ansøgninger bedes det anført, om man ønsker ansøgningen retur. I modsat fald tilintetgøres ansøgningen med bilag en måned efter stillingens besættelse.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke

Sognepræstestillinger – tjenestemandsansat

Der vil til lønnen kunne ydes et rådighedstillæg med grundbeløb 43.000 kr. Der tages forbehold om udvidelse af ansættelsesområdet i overensstemmelse med Finansministeriets aftale af 15. august 1975 med tjenestemændenes centralorganisationer om ansættelsesområder for tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken.

Houlkær pastorat

Stillingen som sp. i Houlkær pastorat i Viborg Stift er ledig til besættelse snarest muligt. Til stillingen er knyttet forpligtelse som kirkebogsfører og begravelsesmyndighed. Stillingen er lønindplaceret i løngruppe 1 i aftale om aflønning af tjenestemandsansatte præster i folkekirken. Der er knyttet tjenestebolig til stillingen. Boligbidrag vil blive fastsat ved vurdering. For ikke ordinerede ansøgere bedes kopi af eksamenspapirer og attest fra Pastoralseminariet vedlagt. Både mænd og kvinder opfordres til at søge stillingen. Ansøgninger stiles til Ministeriet for Ligestilling og Kirke, men skal sendes til Biskoppen over Viborg Stift (mrk. »ansøgning») eller pr. mail til: kmvib@km.dk og skal være biskoppen i hænde senest opslagets udløbs-

dato kl. 15.00. Udløber den 17. juni 2013.

DER OPLYSES FLG. OM EMBEDET:

Folketal: 4.958 indbyggere. Kirken: Indviet i 1992. Siddepladser 210-350. Kirken er i henhold til synsprotokollen i meget velholdt stand. Orglet er bygget af Bruhn & søn i to etaper med i alt 16 st. Der er fælles kirkegård med kapel for Viborgs bysogne i en afstand af ca. 4 km fra kirken. Nærmeste krematorium i Silkeborg. Kirkegangen er god og stabil. Der er et årligt gennemsnit på 80-100 deltagere incl. kor og kirkebetjening. Menighedsrådet: Består af 9 læge medl., 2 præster og personalerepræsentant. Siden sognets oprettelse i 1992 har der været fællesliste ved valgene. Alle folkekirkelige holdninger er repræsenteret uden egentlig listeorganisation. Der er pt. godkendt forsøgsordning med 2 års valgperiode. Menighedsrådsformand: Carsten Marcussen, Hedelyngen 77, 8800 Viborg, tlf. 40 70 58 85, email: ncm@naturgas.dk Antal menighedsrådsmøder pr. år: Ca. 10. Arbejdsforhold: Sognet er bredt sammensat af parcelhuse, rækkehuse og socialt boligbyggeri. Især i det sociale boligbyggeri er der mange nationaliteter repræsenteret. Dette område har været på kanten af regeringens definition på ghettoområde, som har skabt mange udviklingsprojekter i området. Sognets multikulturelle indbyggere opleves som velintegrerede, men er et særligt indsatsområde, som kommune, boligselskab, menighedsråd og andre aktører i området har særlig fokus på. Der er ingen missionshuse i sognet, men kirken er umiddelbar åben for aktører i folkekirkelig regi. Der afholdes regelmæssige gudstj. på plejehjem i sognet. Sognet har ikke egen kirkegård, men benytter

Viborg Kirkegård. Sognet har 2 præster. Den anden deler sin tid i Houlkær med halvtidsbeskæftigelse som sygehuspræst ved Regionshospitalets psykiatriske afdeling i Viborg. Fordeling af tjenester og præstelige opgaver i øvrigt er 2:1. Øvrige ansatte er kordegn, sognemedhjælper, 1,5 kirketjener og organist. Kordegnen forestår redaktionen af kirkens sider i Houlkær Nyt, som er et fælles blad for sognet indeholdende derudover bl.a. sider fra skole, idrætsforening, boligselskab, bibliotek mv. Boligforhold: Præsteboligen er beliggende midt i sognet ca. 400 m fra kirken på Hedevænget 29. Boligen er bygget 1984 og er i særdeles god stand. Boligen er på 163 m³ med 4 værelser og WC og bad. Der er fjernvarme til ca. kr. 21.000 årligt og udgift til vand på ca. kr. 4.000 årligt. Boligen er forsynet med de normale hårde hvidevarer. Ud over selve boligen indeholder huset 30 m² kontor inkl. gang/venteværelse og toilet. Kontoret er møbleret. Have: Grunden er i alt på ca. 1000 m² bestående af græs, prydhave og indkørsel/parkering. Afstande fra præsteboligen til kirken 400 m, skole 100 m, gymnasium 300 m, bus 10 m, tog 4 km, indkøbsmulighed 400 m. Skat: Der henvises til Skats hjemmeside. Øvrige oplysninger: Der henvises til kirkens hjemmeside www.houlkaerkirke.dk, især om menighedsrådets handleplan og forventninger til kvalifikationer og personlige egenskaber i forhold til øvrige ansatte og menighedsråd.

Sognepræstestillinger – overenskomstansat

Ansættelse og aflønning sker i henhold til gældende overenskomst for akademikere i staten med tilhørende protokol-lat.

Der vil til lønnen kunne ydes et til kvotens svarende rådighedstillæg med grundbeløb 43.000 kr. og et præstetillæg grundbeløb 11.100 kr.

Opmærksomheden henledes på, at fuldtidsforsikrede, der ansættes i kvoterede stillinger, kun vil kunne oppebære supplerende dagpenge fra arbejdsløsheds-kassen, såfremt der kan fremvises frigørelsesattest.

Frigørelsesattest udstedes kun, såfremt ansøgningen er betinget heraf. Efterfølgende anmodning om frigørelsesattest imødekommes ikke.

Anmodning om frigørelsesattest bør vedlægges som særskilt papir stilet til Ministeriet for Ligestilling og Kirke.

Frigørelsesattest udstedes for den første ansættelsesperiode på 1 år. Såfremt ministeriet ikke finder betingelserne for fortsat oppebærelse af frigørelsesattest opfyldt, kan denne tilbagetages med sædvanligt opsigelsesvarsel.

Ved indsendelse af ansøgninger bedes det anført, om man ønsker ansøgningen retur. I modsat fald tilintetgøres ansøgningen med bilag 1 måned efter stillingens besættelse.

Vestfjends pastorat

Stillingen som overenskomstansat sp. i Vestfjends pastorat, der omfatter Vroue-Resen-Iglsø-Vridsted-Fly sogne, i Viborg Stift, er ledigt pr. 15. august 2013. Der er tale om en deltidsstilling med en beskæftigelsesgrad på 50%. Der er ikke knyttet tjenestebolig til stillingen. For ikke ordinerede ansøgere bedes kopi af eksamenspapirer og attest fra Pastoralseminariet vedlagt. Både mænd og kvinder opfordres til at søge stillingen. Ansøgninger stiles til Ministeriet for Ligestilling

og Kirke, men skal sendes til Biskoppen over Viborg Stift (mrk. »ansøgning«) eller pr. mail til: kmvib@km.dk, og skal være biskoppen i hænde senest opslagets udløbsdato kl. 15.00. Udløber den 17. juni 2013.

DER OPLYSES FLG. OM EMBEDET:

Sogne: Pastoratet består af fem sogne: Fly, Iglsø, Sdr. Resen, Vridsted og Vroue. Folketal folkekirken/indbyggere 1.1.2013: Fly 410/450. Iglsø 470/527. Sdr. Resen 169/209. Vridsted 640/681. Vroue 559/623. Menighedsråd: Fly: Turi Roslund, Lovnsbjergvej 8, Fly, 7800 Skive, tlf. 96 24 90 60 / 20 42 44 33. Iglsø: Knud Leth, Dalgas Allé 107, 2., 7800 Skive, tlf. 40 76 14 53. Sdr. Resen: Inge Hella Jul, Agerbækvej 7, Resen, 7470 Karup J, tlf. 97 45 62 42 / 25 70 45 00. Vridsted: Kurt Nor-mann Andersen, Åløkken 19, Vridsted, 7800 Skive, tlf. 97 54 74 20 / 22 48 95 45. Vroue: Knud Søgaard, Skovvænget 1, Sjørup, 8800 Viborg, tlf. 97 54 85 53 / 40 42 02 75. Kirker: I pastoratet er der fem kirker, fire middelalderkirker og den 100 år gamle Iglsø Kirke. Pastoratets sogne er almindelige folkekirkelige landsogne uden noget retningspræg. Antal præster: Der er 1½ præstestilling i pastoratet, heraf en 100% stilling som kirkebogsførende sognepræst. Arbejdsopgaver: Præsternes kerneområder er gudstj., kirkelige handlinger, sjælesorg og hjemmebesøg, konfirmandundervisning, minikonfirmandundervisning og plejehjemsgudstj. Der er to hold konfirmander, som undervises i hhv. Vridsted sognegård og Vroue præstegård. Arbejdsforhold: De to præster samarbejder om opgaverne og deler dem mellem sig svarende til deres ansættelsesnorm. Der er kontorfaciliteter til præsterne i Vroue præstegård og i Vridsted sognegård. En kordegn er knyttet til pastoratet. Samar-

bejde med menighedsrådene: Præsterne samarbejder med menighedsrådene, primært gennem fællesmøder for alle menighedsråd fire gange årligt. Desuden deltager præsterne i de 4-6 årlige fælles aktivitetsudvalgs-møder, hvor kommende arrangementer som koncerter, foredrag, udflugter og andre aktiviteter i pastoratet planlægges. Derudover kan præsten efter behov blive bedt om at deltage i ordinære menighedsrådsmøder i et sogn. Andet: Kirkeblad udkommer hvert kvartal. En af præsterne er redaktør. Pastoratets sogne har fælles hjemmeside: www.vestfjendspastorat.dk Der er børnekor, som ledes af en organist og en kirkesanger. Børnekoret medvirker ved udvalgte gudstj. Der er et godt samarbejde med kirkernes personale.

Vores præst

Vi søger en præst m/k som:

- kan indgå i et godt og tillidsfuldt fællesskab med sognenes beboere
- som vil være med til at udvikle og støtte menighedsrådenes arbejde med sogneaktiviteter både for voksne, unge og børn
- som er åben for fornyelse af gudstjenestelivet, men også befinder sig godt med den traditionelle gudstjeneste
- har evne og vilje til samarbejde

Vi kan tilbyde

- fem sogne med muligheder for at udvikle det kirkelige liv
- en stilling i et naturmæssigt smukt område grænsende til Kongenshus Hede og Karup Å
- godt samarbejdende menighedsråd
- et dygtigt og fleksibelt personale

Yderligere oplysninger: Interesserede ansøgere er meget velkomne til at henvende sig til en af formændene for yderligere oplysninger.

■ **Konstitution**

Ansættelse og aflønning sker i henhold til gældende overenskomst for akademikere i staten med tilhørende protokollat.

■ **Store Brøndum-Siem-Torup pastorat**

En stilling som sp. (kbf), kvote 50%, Store Brøndum-Siem-Torup pastorat og som sp., kvote 50%, i Buderup-Gravlev pastorat i Aalborg Stift skal besættes midlertidigt ved konstitution. Konstitutionen der er begrundet i sognepræstens barselsorlov, sker forventelig i perioden fra den 19. august 2013 til og med den 5. januar 2014 (begge dage inkl.). Der vil til lønnen kunne ydes et rådighedsstillæg med et afrundet grundbeløb pr. 31. marts 2012 på kr. 43.000 årligt. Der ydes ligeledes et særligt tillæg med et afrundet grundbeløb pr. 31. marts 2012 på kr. 11.100 årligt. Der er ikke knyttet tjenestebolig til stillingen. Ansøgninger stiles til Ministeriet for Ligestilling og Kirke og sendes til Biskoppen over Aalborg Stift, Thulebakken 1, 9000 Aalborg, e-mail: kmaal@km.dk og skal være biskoppen i hænde senest opslagets udløbsdag kl. 15.00. Kopi af eksamenspapirer bedes vedlagt. For ikke ordinerede bedes kopi af eksamenspapirer samt kopi fra Pastorseminariet vedlagt. Udløber den 17. juni 2013.